

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในเขตบางขุนเทียน
สังกัดกรุงเทพมหานคร

Innovative Leadership Of The School Administration
In Bang Khun Thian Districe Office Under Bangkok Metropolitan Adminitrastion

ขวัญใจ ภิรมย์ขุน¹ สมบัติ เดชบำรุง²

Received : July 25, 2024

Revised : August 3, 2024

Accepted : September 22, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัย ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร (2) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ประชากรที่ใช้ศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 48 คน ใช้เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นและแบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้างสถิติใช้ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำ เชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวม ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครู โดยตรง รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ และต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร

2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าแนวทางการพัฒนาดังต่อไปนี้ 1) โครงการพัฒนาระบบการบริหารงานและพัฒนาองค์กรอย่างเป็นระบบ ครบวงจร 2) โครงการส่งเสริมครูให้มีมาตรฐานวิชาชีพและมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา (ศึกษาดูงาน) 3)โครงการจัดกระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา 4) โครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ ให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ 5) โครงการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม

¹ นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

² อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

Abstract

Research on innovative leadership of school administrators in Bang Khun Thian District Under Bangkok Metropolitan Administration The objective is to study (1) Innovative leadership of school administrators in Bangkok (2) Guidelines for developing innovative leadership of school administrators in Bang Khun Thian District, Bangkok. The population used in the study was 48 school administrators. The research instruments were opinion questionnaires and structured interviews. The statistics used were frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The research results found that:

1. The innovative leadership of school administrators in Bang Khun Thian District, Bangkok, was at a high level overall. When considering each aspect, the highest average was in the aspect of providing direct assistance to teachers, followed by professional development, and the lowest was in the aspect of curriculum development.

2. The development guidelines for innovative leadership of school administrators in Bang Khun Thian District, Bangkok, were as follows: 1) Project to develop a comprehensive management and organizational development system 2) Project to promote teachers to have professional standards and quality according to educational standards (study tours 3) Project to organize the management and administration process of school administrators

4) Project to develop teachers and educational personnel in the entire system to be able to organize learning activities effectively (Teacher Enhancement) 5) Project to develop administrators, teachers, and educational personnel.

Keywords: Innovative Leadership.

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น ในสังคมได้อย่างเป็นสุขในกระแสการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็วของโลก เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบ ของประเทศ ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา รวมถึงการพัฒนา ศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทย ให้มีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และมีสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีสังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, น. 1) ประเทศไทยได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนา ประเทศในระยะยาว “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” การศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญ ที่ถูกกำหนดให้เป็นนโยบายหลักสำหรับการพัฒนาประเทศเพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือ หนึ่งใน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ โดยตรง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, น. 16)

ดังนั้น การจัดการศึกษา จะต้องสร้างภาพพจน์ใหม่ให้ไปสู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนาสถานศึกษาด้านการพัฒนา ทักษะ ด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะชีวิตและอาชีพ ทักษะด้านสารสนเทศเทคโนโลยี (อมรรัตน์ เดชะนอก, 2563, น. 6) การพัฒนานวัตกรรมเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยให้ทุกองค์การสร้างจุดยืน ที่เข้มแข็งเป็นองค์การแห่ง นวัตกรรม โดยมีเป้าหมายอยู่ที่ความอยู่รอด การเจริญเติบโต และการสร้างสมรรถนะในการแข่งขันอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ เพราะการเปลี่ยนแปลง ด้านเศรษฐกิจ สังคมและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเป็นไปอย่างรวดเร็วไร้พรมแดน และ กระทบไปทุกกิจการไม่เว้นแม้แต่ด้านการจัดการศึกษาที่จำเป็นต้องอาศัยผู้บริหาร มีอาชีพ จึงจะทำให้การบริหาร การศึกษาประสบความสำเร็จเป็นไปตามแนวทาง ที่พึงประสงค์ (ธีระ รุญเจริญ, 2557, น. 228) ผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นบุคคลสำคัญในการดำเนินการต่าง ๆ ของสถานศึกษา เพราะผู้บริหารเป็นผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจ วางแผน อำนวยการและมอบหมายงานในกำกับให้เป็นตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด และในยุคสมัยที่กระแสการเปลี่ยนแปลง เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารสถานศึกษา จึงต้องสร้างภาวะผู้นำที่เข้มแข็งในการบริหารงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล (ธนะชัย เชาว์พลกรัง และกาญจนา ภักธวิวัฒน์, 2554, น. 63) การพัฒนาตนเอง สู่การเป็นผู้นำที่ดี มีทักษะความเป็นผู้นำ มีปัญญา มีความรู้ความสามารถ มีความฉลาด ทางอารมณ์ มีความกล้าหาญทางจริยธรรมและ มีทักษะในการใช้กระบวนการวิจัย และพัฒนาเพื่อการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพทั่วทั้งสถานศึกษา โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนทุกระดับเป็นสำคัญ การบรรลุเป้าหมายด้านคุณภาพ ของผู้เรียนอย่างยั่งยืน จึง ต้องอาศัยองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดก็คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร สถานศึกษา จะต้องได้รับการพัฒนาให้มีทักษะหลัก หรือทักษะที่จำเป็นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถใช้ทักษะภาวะผู้นำให้เกิดความชำนาญ และความเชี่ยวชาญในการบริหารตนเอง การบริหารงานและการบริหารบุคลากรอย่าง ต่อเนื่องเพื่อนำไปสู่การพัฒนา คุณภาพการจัดการศึกษา

การพัฒนาคุณภาพการศึกษามุ่งเน้นให้นำนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา ผู้บริหาร สถานศึกษาต้องได้รับการพัฒนาให้มีคุณลักษณะและสมรรถนะความเป็นผู้นำเชิงนวัตกรรม จะต้องเรียนรู้และ ปรับเปลี่ยนทัศนคติให้เป็นผู้นำเชิงนวัตกรรม โดยการนำวิธีการใหม่ๆ มาใช้เพื่อให้เกิดภาวะผู้นำ และการเป็นผู้นำเชิง นวัตกรรมที่มุ่งเน้น การสร้างบรรยากาศในการทำงานที่เอื้อต่อการสร้างสรรค์และการเกิดนวัตกรรมต่างๆ ในเวลา เดียวกันก็สามารถนำความคิดเชิงนวัตกรรมมาช่วยแก้ปัญหาและสร้างสรรค์ นวัตกรรมต่างๆ ในสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, น. 63) ผู้บริหาร สถานศึกษาต้องปรับเปลี่ยนมุมมอง ทัศนคติ รู้จักเปิดใจกว้าง ไม่ยึดติด กับความคิด หรือความรู้เดิม ๆ ถือว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงผู้นำเชิงนวัตกรรมครั้งยิ่งใหญ่ เป็นการเริ่มต้น สู่การเปิดรับ สิ่งใหม่ที่ไม่มียึดติดที่เกิดขึ้นในใจ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องมีภาวะผู้นำ มากกว่าที่จะใช้การจัดการ ภาวะผู้นำ เชิงนวัตกรรมจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ การเป็นผู้นำประสบความสำเร็จ (จุฑาทิพย์ ชนะเคน, 2559, น. 3) ภาวะผู้นำเชิง นวัตกรรมจะส่งผลให้สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่เพื่อให้ได้นวัตกรรม หรือสิ่งใหม่ ๆ ที่เป็น ประโยชน์ต่อ

สถานศึกษาสามารถพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพบนฐานของการ เปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา (ฐิตินันท์ นันทะศรี, 2563, น. 5) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรม ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ ในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ และผลักดันความคิดที่มีประโยชน์และแปลกใหม่ที่เกี่ยวข้องกับงาน ผู้นำใช้ความสามารถของตนเองหรือพฤติกรรมที่ส่งเสริม สนับสนุน การทำงานเชิงนวัตกรรม ในการเข้าถึง ปัญหาหรือโอกาสและสามารถขับเคลื่อนให้เกิดการคิดค้นแนวทางการดำเนินงานใหม่ๆ หรือการสร้างนวัตกรรมในสถานศึกษา ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สถานศึกษา (เดชา ลุนาวงค์, 2564, น. 13) จากการสะท้อนผลการประเมินคุณภาพภายนอก สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา พบว่า สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่ยังขาดผู้บริหาร ที่ให้ความสำคัญกับการบริหารวิชาการและหลักสูตร การสร้างสรรค์กิจกรรมการเรียนรู้ การสอนที่เน้นผู้เรียนให้รู้จักคิดด้วยตนเองและการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมด้านการเรียนรู้ ของนักเรียน ซึ่งต้องส่งเสริมและกระตุ้นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของครู และบุคลากรในสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้และปฏิบัติงานในสถานศึกษา ครูไม่ค่อย มีการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษาซึ่งความคาดหวังของสังคมที่มีต่อ การจัดการศึกษาและครูที่มีคุณภาพ เป็นแรงผลักดันให้ครูต้องมีศักยภาพในการจัดการเรียนการสอน สามารถพัฒนาวิธีการใหม่ๆ และมีความสนใจในการทำให้นักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้นสามารถตอบสนองความต้องการของสังคมได้ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม จึงมีความสำคัญกับผู้บริหารสถานศึกษา เพราะจะส่งผลให้สามารถปฏิบัติงานจนได้ นวัตกรรมหรือสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา สามารถพัฒนาการศึกษาได้อย่าง มีคุณภาพบนฐานของการเปลี่ยนแปลงของโลก (ชลกร ต้นประภัสร์, 2556, น. 44) ประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา เป็นผลสำเร็จของการ บริหารงานบุคคลที่เกิดจากความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากร ทางการศึกษาาร่วมกัน เพื่อให้งานด้านการบริหารบุคคลบรรลุตามเป้าหมายหรือ วัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้การบริหารงานบุคคลเป็นงานที่สำคัญ และมีความท้าทายของ ผู้บริหารสถานศึกษาที่จะนำกลยุทธ์ทางการบริหารมาปรับใช้ในการบริหารจัดการใน สถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับงานบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษาต้องรู้บริบทสถานศึกษาในเรื่อง ของวัฒนธรรมองค์การซึ่งวัฒนธรรมองค์การมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรภายในองค์การ และใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจในการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร เป็นหน่วยงานทางการศึกษา ที่มีภารกิจหลักในด้านการส่งเสริม สนับสนุน และบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงให้มีคุณภาพ การพัฒนาทรัพยากรบุคคล ถือเป็นกุญแจสำคัญ ที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จ องค์กรจำเป็นจะต้องมี การกำหนดกรอบแนวทางการพัฒนาบุคลากรในทุกตำแหน่ง ทุกระดับ ให้มีความรู้ความสามารถ มีสมรรถนะ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการ เสริมสร้าง ทักษะ ความรู้ และความสามารถให้กับบุคลากรในสังกัด เพื่อให้การปฏิบัติ หน้าที่ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ เที่ยงตรง และมีจริยธรรมของวิชาชีพ ส่วนปัจจัยที่ไม่เอื้อต่อการบริหารจัดการศึกษา ได้แก่ อัตรากำลังของครูและบุคลากรทางการศึกษา ยัง ขาดและเกินในบางพื้นที่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาบางส่วนปฏิบัติงานไม่ตรงกับ ความรู้ความสามารถของตนเอง ขาดการพัฒนาศักยภาพและขาดทักษะประสบการณ์ มี ความรู้เฉพาะงานที่ตนเองรับผิดชอบขาดการประสานในการทำงาน ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้าน ICT ความสามารถของครูและบุคลากรทางการศึกษามีความ แตกต่างไม่เท่าเทียมกัน และนโยบายการบริหารงานบุคคลสู่สถานศึกษาค่อนข้างมาก โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการ เสริมสร้าง ทักษะ ความรู้ และความสามารถให้กับ บุคลากรในสังกัด เพื่อให้การปฏิบัติ หน้าที่ดำเนินไปอย่าง มีประสิทธิภาพ เที่ยงตรง และมีจริยธรรมของวิชาชีพ เพื่อใช้ในการวางกรอบการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษาในทุกตำแหน่ง ทุกระดับอย่างครบถ้วนทั่วถึง โดยนำโอกาสและจุดแข็งที่เอื้อต่อการจัดการศึกษามาใช้ในการวางแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ปัญหาของการวิจัย ผู้วิจัยได้นำตัวแปรในแต่ละด้านของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียน มาวิเคราะห์ปัญหาด้านต่างๆ ดังนี้ 1) การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ได้แก่พฤติกรรมของผู้บริหาร สถานศึกษาที่แสดงออกถึงความสามารถในการวิเคราะห์แนวโน้มทิศทางการเปลี่ยนแปลง ทางการศึกษา มากำหนดวิสัยทัศน์ พันธ

กิจ กลยุทธ์ เป้าหมายที่มีความสอดคล้อง กับบริบทของสถานศึกษา สามารถสื่อสารแนวทางการปฏิบัติงานให้กับบุคลากร มีความเข้าใจอย่างชัดเจน โดยมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาไปสู่การสร้างนวัตกรรม และ มีการนำเอานวัตกรรมที่เหมาะสมมาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย 2) ปัญหาการด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ได้แก่ พฤติกรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงความสามารถในการขับเคลื่อนให้บุคลากรเกิดการ คิดค้นแนวทางการดำเนินการใหม่มาใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาสถานศึกษา นำไปสู่การสร้างสรรค์นวัตกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการบริหารและพัฒนาการศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา 3) ปัญหาด้านการสร้างองค์กรแห่งนวัตกรรม ได้แก่ พฤติกรรมของผู้บริหาร สถานศึกษา ที่แสดงออกถึงกระบวนการคิด วิเคราะห์ และแก้ปัญหาในรูปแบบที่แตกต่าง เปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษามีอิสระทางความคิด เพื่อส่งเสริมให้ครูประยุกต์วิธีการปฏิบัติงานได้หลากหลายที่จะนำไปสู่กระบวนการสร้างสรรค์พัฒนางาน ให้เกิดนวัตกรรมที่มีคุณค่าในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา 4) ปัญหาด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม ได้แก่ผู้บริหารการและทำงานเป็นทีม และมีส่วนร่วม 1. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อบุคลากร 2. มีการส่งเสริมให้บุคลากรทำงานเป็นทีม ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่ดี 3. ส่วนร่วมกับบุคลากรส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน เพื่อก่อให้เกิดแนวคิดในการสร้างสรรค์นวัตกรรม 4. การให้ความสำคัญกับการทดลองนำนวัตกรรมใหม่ๆ 5. การส่งเสริมให้บุคลากรภายในสถานศึกษาทดลองใช้นวัตกรรมการศึกษาใหม่ๆ 6. ส่งเสริมให้บุคลากรภายในสถานศึกษาใช้ความคิดสร้างสรรค์ 5) ปัญหาด้านการบริหารความเสี่ยง ได้แก่ การวิเคราะห์หวัข้อความเสี่ยงที่จะทำให้เกิดความเสียหายในการปฏิบัติงาน การติดตามผลทั้งความสำเร็จและล้มเหลวจากการเปลี่ยนวิธีการใหม่ ๆ ส่งเสริมให้ครูสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ปัญหาความเสี่ยง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างแรงจูงใจแบบสร้างสรรค์ในการแก้ไขความเสี่ยงต่างๆ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร และ ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหาร สถานศึกษาในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของตนเอง และเพิ่มประสิทธิผลการ บริหารงานบุคคลของสถานศึกษา รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการศึกษา ไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐาน และภารกิจของสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในเขตบางขุนเทียน สังกัด

กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก
2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

มีพหุแนวทาง

วิธีการวิจัย

1. ประชากรในการวิจัย

ประชากร คือ ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการบริหารโรงเรียน ในเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2566 จำนวน 16 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 48 คน โดยไม่รวมผู้วิจัย

2. ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

- 1) เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน

2) ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในเขตบางขุนเทียน สังกัด กรุงเทพมหานคร ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง 2) การมีความคิดสร้างสรรค์ 3) การสร้างองค์กรแห่งนวัตกรรม 4) การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม และ 5) การบริหารความเสี่ยง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในเขตบางขุนเทียน สังกัด กรุงเทพมหานคร เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เครื่องมือแต่ละประเภท แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

เครื่องมือ ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ซึ่งออกแบบในลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร 5 ด้าน ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง 2) การมีความคิดสร้างสรรค์ 3) การสร้างองค์กรแห่งนวัตกรรม 4) การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม และ 5) การบริหารความเสี่ยงชนิด

เครื่องมือ ฉบับที่ 2 แบบสัมภาษณ์ใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมผู้บริหารโรงเรียนในเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

4. การสร้างเครื่องมือและการพัฒนาเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาและสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนด โดยแบ่งเป็นขั้นตอนดังนี้

1. แบบสอบถามฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น (Questionnaire) โดยผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้นภายใต้กรอบแนวคิดและทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ โดยเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละระดับมีความหมาย ข้อคำถามจำแนกตามด้านของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา 5 ด้าน ดังนี้ 1) การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง 2) การมีความคิดสร้างสรรค์ 3) การสร้างองค์กรแห่งนวัตกรรม 4) การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม และ 5) การบริหารความเสี่ยงชนิด 5 ระดับ ตามตามแนวคิดของ ลิเคิร์ต (Likert, 1967 p. 90) มีความหมายและค่าน้ำหนัก ดังนี้เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราจัดอันดับ (Rating Scale) วัดค่าระดับคะแนน ดังนี้

5 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. นำแบบสอบถาม เสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจ เพื่อให้ข้อเสนอแนะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3. นำแบบสอบถาม ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ มีประสบการณ์ เกี่ยวกับภาวะผู้นำ นวัตกรรมในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องและความตรงตาม ขอบข่ายของเนื้อหา มีค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00

4. นำแบบสอบถาม ที่ปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มเดียวกันกับกลุ่มประชากรที่

ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร (Try out) จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาคได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.94 นำเครื่องมือที่ได้ผ่านการตรวจสอบและทดลองใช้แล้ว นำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัยต่อไป

5. นำเครื่องมือที่ได้ผ่านการตรวจสอบและทดลองใช้แล้ว นำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มประชากรเพื่อการวิจัยต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรกำหนดให้ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการบริหารโรงเรียน ในเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นหน่วยในการวิเคราะห์ โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ ขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้บริหารผู้บริหารโรงเรียนในเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร 16 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดกก โรงเรียนวัดกำแพง วัดประชาบำรุง โรงเรียนศาลเจ้า (หัวนกกุลวิทยา) โรงเรียนวัดเลา โรงเรียนวัดท่าข้าม โรงเรียนราชนนตรี (ปลื้ม-เชื่อนนกุล) โรงเรียนบางขุนเทียนศึกษา โรงเรียนวัดสะแกงาม โรงเรียนวัดแสงดำ โรงเรียนคลองพิทยาลงกรณ์ โรงเรียนหมู่บ้านเกาะโพธิ์ โรงเรียนวัดบัวผัน โรงเรียนแก้วข้าทาบอุปถัมภ์ โรงเรียนวัดบางกระดี่ โรงเรียนวัดหัวกระบือ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ส่งและเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามคืน 48 ฉบับคิดเป็น 100 %

3. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษากันครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมมาดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืน มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แต่ละฉบับ และลงรหัส เพื่อนำข้อมูลมาประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการวิจัย

2. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ตามลักษณะของข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) วิเคราะห์ โดยการหาค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นแบบจำแนกความหมาย 5 ระดับ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่วิเคราะห์ได้มาเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (John W, Best, 1970, p.190) ดังนี้
คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียน อยู่ในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าความถี่ (Frequency) (F)
2. ค่าร้อยละ (Percentage) (%)
3. ค่าเฉลี่ย (Mean) (μ)
4. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (σ)

ตารางวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 1 วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

ด้านที่	ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร	N = 48		ความหมาย	ลำดับที่
		μ	σ		
1	ด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา	4.16	0.79	มาก	1
2	ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง	4.03	0.88	มาก	4
3	ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์	4.09	0.88	มาก	2
4	ด้านผู้บริหารการและทำงานเป็นทีมการมีส่วนร่วมและการบริหารความเสี่ยง	3.96	0.91	มาก	3
รวม		4.06	0.86	มาก	-

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.06$, $\sigma=0.86$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านที่ 1 ด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ($\mu=4.16$, $\sigma=0.79$) รองลงมา คือ ด้านที่ 3 ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ($\mu=4.09$, $\sigma=0.88$) และด้านที่ 2 ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ($\mu=4.03$, $\sigma=0.88$) ต่ำสุดคือ ด้านที่ 4 ด้านผู้บริหารการและทำงานเป็นทีมการมีส่วนร่วมและการบริหารความเสี่ยง ($\mu=3.96$, $\sigma=0.91$)

ตารางที่ 2 ตารางสรุปประเด็นสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

ข้อ	ประเด็นสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร	ค่าคะแนน
1	สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ เป้าหมาย เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา	3
2	สร้างวัฒนธรรมภายในสถานศึกษาให้เห็นคุณค่าของนวัตกรรม การยกย่องเชิดชูเกียรติครู มอบเกียรติบัตรให้กับครูเนื่องในโอกาสต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้ครูที่ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ	3
3	ส่งเสริมการจัดอบรมและพัฒนา มีการกำหนดเป้าหมายทางด้านนวัตกรรมการเรียนการสอน ร่วมกันเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติงาน	3
4	การสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อบุคลากรมีการส่งเสริมสนับสนุน และกำกับติดตามเพื่อให้เกิดการพัฒนานวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา	3

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าคะแนนสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานครพบว่าค่าคะแนนสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทาง ดังนี้ ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเหมือนกันทั้ง 3 ท่าน ดังนี้ (1) สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ เป้าหมาย เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา (2) สร้างวัฒนธรรมภายใน

สถานศึกษาให้เห็นคุณค่าของนวัตกรรม การยกย่องเชิดชูเกียรติครู มอบเกียรติบัตรให้กับครูเนื่องในโอกาสต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้ครูที่ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ (3) ส่งเสริมการจัดอบรมและพัฒนา มีการกำหนดเป้าหมายทางด้านนวัตกรรมการเรียนการสอนร่วมกันเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติงาน (4) การสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อบุคลากรมีการส่งเสริมสนับสนุนและกำกับติดตามเพื่อให้เกิดการพัฒนาวัตกรรมการเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา

สรุปผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านที่ 1 ด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา รองลงมา คือ ด้านที่ 3 ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ และด้านที่ 2 ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลงต่ำสุดคือ ด้านที่ 4 ด้านผู้บริหารและการทำงานเป็นทีมมีส่วนร่วมและการบริหารความเสี่ยง

2. แนวทางภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีการสรุปความเห็นตรงกัน 3 คน เสนอแนวทางการพัฒนา ดังนี้ (1) สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ เป้าหมาย เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา (2) สร้างวัฒนธรรมภายในสถานศึกษาให้เห็นคุณค่าของนวัตกรรม การยกย่องเชิดชูเกียรติครูมอบเกียรติบัตรให้กับครูเนื่องในโอกาสต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้ครูที่ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ (3) ส่งเสริมการจัดอบรมและพัฒนา มีการกำหนดเป้าหมายทางด้านนวัตกรรมการเรียนการสอนร่วมกันเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติงาน (4) การสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อบุคลากรมีการส่งเสริมสนับสนุน และกำกับติดตามเพื่อให้เกิดการพัฒนาวัตกรรมการเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาพิจารณาเพื่อให้ทราบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยสามารถอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลในประเด็นสำคัญ ได้ตั้งนัยองค์ประกอบ ผู้วิจัยได้นำแต่ละองค์ประกอบมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยตั้งไว้ว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก เนื่องจาก การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง เป็นองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษามีความมุ่งมั่นที่จะบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา การสามารถวิเคราะห์แนวโน้มทิศทางการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาและนำมากำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมเพื่อให้เกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลงจากสภาพปัจจุบันไปสู่การสร้างนวัตกรรมภายใต้บริบทของสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาได้พยายามขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์เป้าหมายให้บุคลากรนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ตามที่ตั้งไว้นอกจากนี้ให้ความสำคัญกับค่านิยมของสถานศึกษาจากการมีส่วนร่วมมุ่งเน้นสู่นวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อสร้างโอกาสในการพัฒนาสถานศึกษา การมีความคิดสร้างสรรค์ เป็นองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน มองสิ่งที่เกิดขึ้นต่างไปจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นสามารถคิดได้อย่างรวดเร็วรอบคอบ แสดงออกถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารและส่งเสริมการศึกษาค่านิยมของผู้เรียน กระตุ้นครูและบุคลากรให้เกิดความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่โดยอาศัยเทคโนโลยีและสารสนเทศ เพื่อนำมาปรับใช้ในการบริหารและส่งเสริมการศึกษาค่านิยมของผู้เรียนตามบริบทของสถานศึกษา การสร้างองค์กรแห่งนวัตกรรม เป็นองค์ประกอบ

ของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องพร้อมที่จะร่วมมือกับทุกฝ่าย มีการกำหนดทิศทางโครงสร้างสถานศึกษาและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการพัฒนาสถานศึกษา ให้มุ่งสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม ให้ความสำคัญกับการสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการสร้างนวัตกรรม สร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ ในองค์กรตลอดจนมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการสร้างนวัตกรรมในสถานศึกษาอีกทั้งการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรแสวงหาความรู้และทักษะใหม่ ๆ จากแหล่งเรียนรู้ ภายใน การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วม เป็นองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษามีการสร้างสรรค่นวัตกรรมโดยบูรณาการความร่วมมือจากหลายฝ่าย เพื่อให้เกิดผลสำเร็จที่ดีเพิ่มขึ้นเนื่องจากการมีแนวคิดวิเคราะห์อย่างรอบคอบทุกด้าน เปิดโอกาสให้ทุกคนได้สร้างสรรค์ ผลงานที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันทำให้บุคลากรรวมถึงชุมชนรู้สึกมีส่วนร่วมและเห็นคุณค่าของนวัตกรรมที่ได้ร่วมกันสร้างสรรค์นั้นตลอดจนมีสิทธิในการเสนอแนะความคิดเห็นเพื่อร่วมกันแก้ปัญหา การบริหารความเสี่ยง เป็นองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูลองนำวิธีการหรือแนวคิดใหม่ ๆ ประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนอย่างต่อเนื่องตลอดจนให้ครูสามารถค้นพบวิธีการหรือแนวคิดใหม่ในระหว่างการทำงานทดลองใช้ได้อย่างไม่มีข้อจำกัด จนกระทั่งเกิดผลลัพธ์เชิงประจักษ์ว่าวิธีการดังกล่าวใช้แล้วได้ผลจริงจึงจะสามารถเรียกวิธีการหรือแนวคิดใหม่ ๆ เหล่านั้นได้ว่าเป็นนวัตกรรมโดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูได้ร่วมกันวางแผนบริหารความเสี่ยงในการนำนวัตกรรมไปทดลองใช้ตลอดจนวางมาตรการรองรับในกรณีที่เกิดความผิดพลาดหรือเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งอาจเกิดขึ้นในอนาคต และมีผลกระทบหรือทำให้การดำเนินงานไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ เป้าประสงค์และเป้าหมายของสถานศึกษาแนวทางการพัฒนาผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับสมมติฐานที่ 1 ที่ว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นพหุองค์ประกอบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อรรถิณ อิมรัตน์ (2561, น. 83) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 อยู่ในระดับมาก

2. แนวทางในการวิจัย พบว่าค่าคะแนนสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ดังนี้ ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเหมือนกันทั้ง 3 ท่าน ดังนี้ 1) สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ เป้าหมาย เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา 2) สร้างวัฒนธรรมภายในสถานศึกษาให้เห็นคุณค่าของนวัตกรรม การยกย่องเชิดชูเกียรติครู มอบเกียรติบัตรให้กับครูเนื่องในโอกาสต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้ครูที่ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ 3) ส่งเสริมการจัดอบรมและพัฒนามีการกำหนดเป้าหมายทางด้านนวัตกรรมการเรียนการสอนร่วมกันเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติงาน 4) การสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อบุคลากรมีการส่งเสริมสนับสนุน และกำกับติดตามเพื่อให้เกิดการพัฒนา นวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร มีพหุแนวทาง เนื่องจากผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้สัมภาษณ์เสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานครที่มีความเห็นตรงกัน 3 คนจำนวน 4 ข้อ จำนวน 4 แนวทางและมีความเห็นตรงกัน 2 คน จำนวน 3 ข้อ จำนวน 3 แนวทาง และมีความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่แตกต่างกันจำนวน 4 แนวทาง จึงทำให้นวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร มีพหุแนวทาง ดังสมมติฐาน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวทางการพัฒนาที่ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นตรงกันจำนวน 3 ท่านมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาของการวิจัยในครั้งนี้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพิมล อินทรรักษา (2021, น. 122) ในวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประณตศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4* ผลการวิจัยที่สอดคล้องกับงานวิจัยในครั้งนี้ (1) ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง (2) ด้านการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวม (3) ด้านการคิดสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา (4.) การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราณี เข้มทอง (2557, น.154) ในวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ผลการวิจัยที่สอดคล้องกับงานวิจัยในครั้งนี้ (1) การมีวิสัยทัศน์ (2) การมีความคิดสร้างสรรค์ (3) การมีความกล้าเสี่ยง (4) การทำงานเป็นทีม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้วิจัยได้นำแนวทางในการพัฒนาทั้ง 5 แนวทางมาสังเคราะห์เป็นโครงการเพื่อให้ลงในแผนพัฒนาสถานศึกษาในปีการศึกษาถัดไปดังนี้

- 1) โครงการพัฒนาระบบการบริหารงานและพัฒนาองค์กรอย่างเป็นระบบครบวงจร
- 2) โครงการส่งเสริมครูให้มีมาตรฐานวิชาชีพและมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา (ศึกษาดูงาน)
- 3) โครงการจัดกระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา
- 4) โครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ ให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ (Teacher Enhancement)
- 5) โครงการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้งานวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นประโยชน์สำหรับการวิจัยในอนาคต ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

- 1) ควรมีการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น
- 2) ควรมีการศึกษาอิทธิพลของปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลต่อคุณลักษณะของผู้บริหาร

รายการอ้างอิง

- จุฑาทิพย์ ชนะเคน. (2559). การศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศษ.ม พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ชลกร ตันประภัสร์ .(2556). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสร้างสรรค์และนวัตกรรมของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย บุรพา, 7(2), 42-55.
- ฐิตินันท์ นันทะศรี. (2563). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ดุษฎีนิพนธ์ ปร.ด. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนคร.
- เดชา ลุนาวงค์. (2564). โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ดุษฎีนิพนธ์ ปร.ด. สกลนคร:มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ธนะชัย เขาว์พลกรัง และกาญจนา ภัทราวิวัฒน์. (2554). แบบภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 4. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 34(1-2), 61-69.
- ธีระ รุญเจริญ. (2557). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาเพื่อปฏิรูปรอบ 2 และประเมินภายนอกรอบ 3 (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง.
- ปราณี เข้มทอง. (2557). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7. วิทยานิพนธ์. ค.ม. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- พรพิมล อินทรรักษา (2564). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4. วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์ 6(3), 115-129.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560 ก). การขับเคลื่อนการบริหารงานบุคคล CLUSTERS ใน ปีงบประมาณ 2560 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ..
- อมรรัตน์ เดชะนอก (2563). การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 7(9), 1-15.
- อรพิน อัมรัตน์. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ศษ.ม. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- Cronbach, Lee J.(1978). *Essentials of Psychological Testing*, 3rded.New York :
- Eckhant, E. E. (1978). *Selection criteria practices and procedures of elementary and secondary school principals*. Dissertation Abstracts International, 39, 2562–563.
- Haper & Row Publisher.Harris Ben M. (1985). *Supervisory Behavior in Education*. 3rded. New Jersey: Prentice-Hall Inc
- John W. Best. (1970). *Research in Education*. 3 rd. th. New Jersey : Prentice-Hall Inc.
- Krejcie, R.V.,& D.W. Morgan. (1970). “Determining Sample Size for Research Activities”. Educational and Psychological Measurement. 30(3): 607 –610.